

Nätverket för solparker

Alight, Arise, BayWa r.e Nordic, BeGreen, Better Energy, E.ON. Energiinfrastruktur, Energiengagemang, European Energy, Fortum, Helios Nordic Energy, Neoen, Nordic Solar, OX2, Solkompaniet, Soltech Energy, Svea Solar, Turn Energy, wpd Scandinavia

Till Energimarknadsinspektionen
informationsdelning@ei.se

24 januari 2024

Synpunkter på Energimarknadsinspektionens regeringsuppdrag ”Utvecklad och effektiv informationsdelning vid ansökningar om nya anslutningar till elnäten”

Nätverket för solparker är ett branschsamarbete som samlar huvuddelen av de stora aktörer som nu investerar i utbyggnad av storskalig solkraft på mark, så kallade solparker. Företagen inom Nätverket för solparker är alla aktiva på den svenska och i många fall den globala marknaden. Med stora privata investeringar och helt utan statliga subventioner har Nätverket för solparker en möjlighet att kunna förse Sverige med ett avsevärt bidrag av ny elproduktion på kort sikt till 2030 och i förlängningen till 2045.

Nätverket för solparker vill lämna följande synpunkter på det underlag som presenterades inför och på det dialogmöte som anordnades av Energimarknadsinspektionen (i fortsättningen Ei) den 18 januari.

Övergripande kommentarer:

- I dag hindras utbyggnaden av solparker av långsamma och icke-transparenta anslutningsprocesser till elnätet. Inom branschen råder en stor frustration över att aktörerna måste ansöka om nätanslutning i ”blindo”. Det innebär till exempel att företagen inte får någon indikation kring om ansökningar som fått avslag från nätbolagen kunde ha godkänts med smärre justeringar. Istället tvingas aktörerna återkomma med helt nya ansökningar och ansökningsprocessen börjar om på nytt. Det betyder att såväl solparksföretagen som nätbolagen lägger mycket tid och resurser på att hantera återkommande ärenden för samma platser. Denna ineffektiva hantering av nätanslutningen försenar tillskottet av ny fossilfri elproduktion och påverkar i slutändan förutsättningarna för den gröna omställningen.
- Nätverket för solparker ser därför mycket positivt på det arbete som Ei presenterat som en del av regeringsuppdraget om en utvecklad och effektiv informationsdelning vid ansökningar om nätanslutning. Vi ställer oss bakom de preliminära förslag som presenterats och ser positivt på att myndigheten inser behovet av snabba åtgärder för att komma till bukt med de utmaningar som finns inom systemet. Det är därför bra att Ei också pekar ut att nätbolagen redan idag och inom nuvarande lagstiftning kan införa flera av de åtgärder myndigheten lägger fram. Vi ser överlag positivt på att standardisera prövningen genom rekommendationer från myndigheten då mer likvärdiga förutsättningar över hela landet skulle förenkla ansökningsprocesserna.
- Även om vi ser positivt på att myndigheten presenterar uppmaningar om åtgärder som kan genomföras omgående av nätbolagen känner vi oro över att det inte kommer att leda till den snabba och breda implementering som skulle önskas. Vi hade därför gärna sett att myndigheten kompletterar de rekommendationer som presenteras med en tidsatt plan för uppföljning kring genomförandet av åtgärderna. I annat fall bör lagstiftning för starkare styrning av nätbolagen på området införas.

Nätverket för solparker

Alight, Arise, BayWa r.e Nordic, BeGreen, Better Energy, E.ON. Energiinfrastruktur, Energiengagemang, European Energy, Fortum, Helios Nordic Energy, Neoen, Nordic Solar, OX2, Solkompaniet, Soltech Energy, Svea Solar, Turn Energy, wpd Scandinavia

- Villkorade avtal ger nätföretagen möjlighet att begränsa kundens möjlighet att använda nätet när det närmar sig maximal överföringsförmåga. Såväl Energimarknadsinspektionen som Nätverket för solparker har konstaterat att regelverket kring villkorade avtal inte är tillräckligt tydligt. Trots att villkorade avtal inte togs upp i detta arbete hos Ei bedömer nätverket att ökade ansökningskrav med bland annat energianalyser kommer att ge nätägarna mer underlag för att göra bedömningar kring eventuella behov av begränsningar och därmed skapa bättre förutsättningar för villkorade avtal.

Kommentarer på Ei:s nio preliminära förslag:

1. **Aktiv köhantering.** Nätverket för solparker ser positivt på att Ei uppmanar nätbolagen att jobba med en aktiv köhantering för att undvika att så kallade "luftbokningar" förlänger anslutningsprocessen. För att undvika att nätbolagen arbetar med ansökningar för projekt som förmodligen aldrig kommer realiseras vore det bra om en aktiv köhantering också inbegriper att ställa krav (se mer utökad kommentar om krav i följande punkt) även på befintliga ansökningar som ligger inne hos nätbolagen. Det skulle kunna korta handläggningstiderna och bidra till att energi och tid läggs på de ansökningar som faktiskt har goda chanser att realiseras.
2. **Krav på ansökningar.** I många fall kan det ta uppemot sex månader att få en första indikation som inte ens innebär en garanti för nätanslutning. Det beror delvis på att nätbolagen har långa köer med varierande kvalitet på förfrågningarna. En möjlig lösning för att komma till rätta med aktörer som upptar köer med ansökningar för projekt som inte väntas realiseras vore att ta ut en avgift även för detta första steg om indikation. Lämpligen bör det gälla för större ansökningar över en viss effekt. Rådighet över marken bör också vara ett krav för att kunna ställa sig i kö för en indikation om kapacitet. Vi stödjer därför myndighetens rekommendation om att nätbolagen bör ställa högre krav på exempelvis mognadsgrad vid ansökningar om nätanslutning samt högre krav vid utredningsskedet sett till godkända tillstånd för anläggningen.
3. **Kapacitetskarta, Information om kapacitet.** En kapacitetskarta som kan ge en indikation om tillgänglig kapacitet i elnätet skulle kunna vara en del för att komma tillrätta med att producenter återkommande tvingas ansöka om kapacitet för samma platser. Vi ser positivt på förslaget om att Svenska kraftnät bör få i uppdrag att utreda formerna för en kapacitetskarta och sedermera ansvara för driften av den. Vi vill dock poängtera vikten att snabbt få kartan på plats samt att den kan illustrera kapacitetsläget långsiktigt över flera år, med planerade förstärkningar av elnätet inräknade.
4. **Transparens om kö.** Nätverket för solparker ser positivt på att synliggöra fler delar av ansökningshanteringen. Det skulle kunna bidra till att solparksaktörer och andra producenter kan fördela sina resurser och investeringar till de projekt som har störst potential att realiseras. Det är viktigt att det finns en transparens i flera led hos nätägarna så att det blir tydligt för kunden vilken aktör som handhar och ansvarar för ärendet.
5. **Branschpraxis.** Nätverket för solparker instämmer i behovet av att ta fram en branschpraxis för vilken information som ska presenteras i en förfrågan om nätanslutning. Vi ser också positivt på att Energiföretagen får i uppdrag att samordna ett sådant arbete. Det är viktigt att Energiföretagen i ett sådant samordnande arbete säkerställer att såväl nätbolag som producenter får bidra i arbetet.
6. **Standardiserade rutiner för anslutning.** Inga synpunkter lämnas då förslaget berör ansökningar om effektuttag.

Nätverket för solparker

Alight, Arise, BayWa r.e Nordic, BeGreen, Better Energy, E.ON. Energiinfrastruktur, Energiengagemang, European Energy, Fortum, Helios Nordic Energy, Neoen, Nordic Solar, OX2, Solkompaniet, Soltech Energy, Svea Solar, Turn Energy, wpd Scandinavia

7. **Tidplan för handläggning.** Då solparker redan omfattas av denna paragraf har inte Nätverket för solparker några synpunkter på den föreslagna ändringen. Det ska dock poängteras att nätägare redan i dag har svårt att efterleva dagens paragraf och det är otydligt vad som är en acceptabel tidsplan. Det hade därför varit önskvärt om Ei definierade hur en sådan tidsplan ska utformas. Om en nätägare specificerar en väldigt långsiktig tidsplan för projektet så anser Nätverket för solparker att skälen till tidsplanen tydligt bör utvecklas i förhandsbeskedet/indikationen, vilket i sådana fall skulle gå ihop med förslagen om en ny branschpraxis.
8. **Informationsutbyte mellan nätföretag.** Nätverket för solparker stödjer förslaget om ökad informationsdelning mellan distributionsnätsföretag och tror att detta kan minimera antalet luftbokningar som görs hos olika nätägare för samma projekt.
9. **Plattform för informationsdelning.** Ei föreslår att Svenska kraftnät bör få i uppdrag att utreda huruvida en centraliserad ansökningshantering skulle kunna vara en framkomlig väg i Sverige. Det skulle exempelvis kunna innebära att aktörer inte behöver värdera vilken nivå av nätanslutning som är aktuell för en etablering. Nätverket för solparker ser positivt på alla åtgärder som kan minska den administrativa bördan kring anslutning till elnätet och tror att den lösning som föreslås skapar mervärde för samtliga parter. Vi hoppas att Svenska kraftnät inser vikten av ett sådant här verktyg, dels för att det kan skapa transparens kring eventuella luftbokningar, dels för att det underlättar för exempelvis mindre nätägare som i dag saknar handläggningsrutiner vilket försvårar kontakten kring specifika projekt. Det är också viktigt att verktyget införs relativt omgående, med en tydlig deadline, för att undvika att osäkerhet kring framtida hantering leder till att nätägarna pausar eventuellt utvecklingsarbete för befintliga förfrågningsportaler.

Madeleine van der Veer för Nätverket för solparker, januari 2024